

Cuprins

Cuvânt-înainte.....	XI
Prefață.....	XIII
Abrevieri.....	XV
Noțiuni terminologice introductive.....	XVII
Capitolul I. Sistemul științei dreptului. Locul teoriei generale	
a dreptului în sistemul științei dreptului.....	1
§1. Considerații generale privind rolul științei.....	1
§2. Sistemul științelor sociale (o propunere de clasificare).....	1
§3. Știința dreptului în sistemul științelor sociale	2
§4. Sistemul științei dreptului (al științelor juridice).....	3
§5. Științele juridice istorice	3
§6. Științele juridice de ramură	4
§7. Științele ajutoare (participative)	4
§8. Teoria generală a dreptului. Locul și rolul său în sistemul științei dreptului (al științelor juridice)	4
§9. Privire istorică asupra apariției și dezvoltării teoriei generale a dreptului	5
§10. Teoria dreptului (enciclopedia juridică) – disciplină de învățământ	5
§11. Funcțiile teoriei dreptului în condițiile globalizării.....	6
§12. Predarea teoriei dreptului în România.....	6
Anexă pedagogică la Capitolul I.....	9
Capitolul II. Teoria generală a dreptului, filosofia dreptului, sociologia juridică	13
§1. Tradiții românești în filosofia dreptului	13
§2. Teoria dreptului și sociologia.....	16
§3. Filosofia dreptului, teoria (generală) a dreptului și sociologia juridică.....	17
Anexă pedagogică la Capitolul II	23
Capitolul III. Metodele cercetării științifice a fenomenului juridic	
(metodologia juridică).....	25
§1. Considerații generale privind metoda de cercetare	25
§2. Precizări terminologice	25
§3. Noțiunea metodologiei juridice.....	25
§4. Metodele cercetării științifice juridice.....	26
4.1. Metoda logică	26
4.2. Metoda comparativă.....	26
4.3. Metoda istorică	27
4.4. Metoda sociologică.....	28
4.5. Metodele cantitative.....	29
Anexă pedagogică la Capitolul III.....	32
Capitolul IV. Conceptul dreptului.....	35
§1. Accepțiunile noțiunii de „drept”	35
1.1. Să cunoaștem terminologia juridică!.....	35
1.2. Considerații etimologice	35

1.3. Accepțiunile noțiunii de „drept”	35
1.4. Accepțiunile noțiunii de „juridic”	39
§2. Originea și apariția dreptului. Dimensiunea istorică a dreptului	39
2.1. Originile dreptului	39
2.2. Când apare dreptul?	40
2.3. Concluzie	42
§3. Primele legiuri	42
§4. Dimensiunea socială a dreptului	46
§5. Factorii de configurare a dreptului	47
§6. Esența, conținutul și forma dreptului	49
6.1. Esența dreptului	49
6.2. Conținutul dreptului	50
6.3. Forma dreptului	50
§7. Tipologia dreptului	51
§8. Sistemul dreptului	55
8.1. Noțiunea sistemului dreptului	55
8.2. Criteriile de structurare a sistemului de drept	55
8.3. Diviziunea dreptului în drept public și drept privat	56
§9. Definiția dreptului	57
Anexă pedagogică la Capitolul IV	61
Capitolul V. Dreptul și statul	67
§1. Noțiunea statului	67
§2. Statul și societatea civilă	67
§3. Conținutul și scopul statului	68
§4. Puterea de stat	69
§5. Exercițarea puterii de stat. Separația, echilibrul și cooperarea puterilor	70
§6. Instituțiile (organele) statului	71
§7. Instituțiile statale judiciare	73
7.1. Părțile componente ale autorității judecătorești	73
7.2. Alți participanți la înfăptuirea justiției	78
7.3. Jurisdicții internaționale	79
§8. Forma statului	81
Anexă pedagogică la Capitolul V	84
Capitolul VI. Principiile dreptului	89
§1. Noțiunea principiilor fundamentale (generale) ale dreptului	89
§2. Delimitarea principiilor dreptului	90
§3. Originea principiilor dreptului	91
§4. Importanța teoretică și practică a studierii principiilor dreptului	91
§5. Prezentarea analitică a principiilor generale ale dreptului	92
5.1. Asigurarea bazelor legale de funcționare a statului	92
5.2. Principiul libertății și egalității	92
5.3. Principiul responsabilității	93
5.4. Principiul echității și al justiției	94
Anexă pedagogică la Capitolul VI	97
Capitolul VII. Funcțiile dreptului	101
§1. Noțiunea funcțiilor dreptului	101
§2. Prezentarea analitică a funcțiilor dreptului	101

2.1. Funcția de instituționalizare sau formalizarea juridică a organizării social-politice	101
2.2. Funcția de conservare, apărare și garantare a valorilor fundamentale ale societății	101
2.3. Funcția de conducere a societății	102
2.4. Funcția normativă	103
Anexă pedagogică la Capitolul VII	104
Capitolul VIII. Dreptul în sistemul normativ social	107
§1. Considerații generale privind acțiunea socială, conduita umană și reglarea normativă a acesteia	107
§2. Sistemul normelor sociale	107
§3. Corelația normelor juridice cu normele etice	108
§4. Normele obiceiului	109
§5. Normele tehnice	111
§6. Normele religioase	111
Anexă pedagogică la Capitolul VIII	113
Capitolul IX. Norma juridică	117
§1. Noțiunea și trăsăturile normei juridice	117
1.1. Norma juridică are un caracter general și impersonal	117
1.2. Norma juridică are un caracter tipic	118
1.3. Norma juridică implică un raport intersubiectiv	118
1.4. Norma juridică este obligatorie	119
1.5. Definiția normei juridice	120
§2. Structura normei juridice	120
2.1. Structura logică a normei juridice	120
2.2. Structura tehnico-legislativă	122
§3. Clasificarea normelor juridice	124
§4. Acțiunea normei juridice	125
4.1. Acțiunea în timp a normei juridice	126
4.2. Acțiunea normelor juridice în spațiu și asupra persoanelor	133
Anexă pedagogică la Capitolul IX	139
Capitolul X. Izvoarele dreptului	148
§1. Noțiunea de izvor de drept	148
§2. Clasificarea izvoarelor formale ale dreptului	150
2.1. Obiceiul juridic (cutuma)	150
2.2. Doctrina	155
2.3. Practica judiciară și precedentul judiciar	156
2.4. Contractul normativ	161
2.5. Actul normativ	162
§3. Izvoarele dreptului Uniunii Europene	165
Anexă pedagogică la Capitolul X	170
Capitolul XI. Tehnica elaborării actelor normative	180
§1. Noțiunea tehnicii juridice	180
§2. Noțiunea tehnicii legislative	182
§3. Principiile legiferării	182

3.1. Principiul fundamentării științifice a activității de elaborare a normelor juridice	182
3.2. Principiul (cerința) asigurării unui raport firesc între dinamica și statica dreptului	184
3.3. Principiul (cerința) corelării sistemului actelor normative.....	184
3.4. Principiul accesibilității și al economiei de mijloace în elaborarea normativă.....	184
§4. Părțile constitutive ale actului normativ.....	187
§5. Elementele de structură a actului normativ	190
§6. Tehnica sistematizării actelor normative.....	192
6.1. Încorporarea.....	192
6.2. Codificarea.....	192
Anexă pedagogică la Capitolul XI.....	196
Capitolul XII. Realizarea dreptului	203
§1. Conceptul realizării dreptului.....	203
§2. Formele realizării dreptului.....	203
2.1. Realizarea dreptului prin activitatea de respectare și executare a legilor	203
2.2. Realizarea dreptului prin aplicarea normelor juridice de către autoritățile statului (aplicarea dreptului)	204
Anexă pedagogică la Capitolul XII	209
Capitolul XIII. Interpretarea normelor juridice.....	212
§1. Noțiunea și rațiunea (necesitatea) interpretării normelor juridice.....	212
§2. Felurile interpretării normelor juridice.....	214
§3. Metodele interpretării juridice.....	215
§4. Rezultatele interpretării normelor juridice	219
Anexă pedagogică la Capitolul XIII.....	221
Capitolul XIV. Raportul juridic	227
§1. Premisele raportului juridic	227
§2. Definiția raportului juridic	228
§3. Trăsăturile caracteristice ale raportului juridic.....	229
3.1. Raportul juridic este un raport social	229
3.2. Raportul juridic este un raport de suprastructură*	229
3.3. Raportul juridic este un raport volițional	229
3.4. Raportul juridic este un raport valoric	230
3.5. Raportul juridic este o categorie istorică.....	230
§4. Subiectele raportului juridic	231
4.1. Conceptul de subiect de drept	231
4.2. Capacitatea juridică – premisă a calității de subiect de drept.....	231
4.3. Clasificarea subiectelor raporturilor juridice.....	232
§5. Conținutul raportului juridic	235
§6. Proba dreptului subiectiv	237
§7. Obiectul raportului juridic.....	237
§8. Faptul juridic	238
Anexă pedagogică la Capitolul XIV	241

Capitolul XV. Răspunderea juridică.....	246
§1. Noțiunea răspunderii juridice.....	246
§2. Formele răspunderii juridice.....	247
§3. Condițiile răspunderii juridice.....	249
Anexă pedagogică la Capitolul XV.....	253
Exercițiu recapitulativ.....	258
Bibliografie.....	261
Anexe.....	267
Anexa nr. 1. Uniunea Europeană.....	267
Anexa nr. 2. Jurisdicții internaționale.....	269
Anexa nr. 3. Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 2 din 4 aprilie 2011.....	275
Anexa nr. 4. Decizia Curții Constituționale nr. 225 din 4 aprilie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 14 lit. a) și ale art. 27 lit. d) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată.....	280
Anexa nr. 5. Carta Națiunilor Unite.....	287
Anexa nr. 6. Legea nr. 233 din 24 noiembrie 2016 privind parteneriatul public-privat.....	289
Anexa nr. 7. Legea nr. 237 din 28 noiembrie 2016 pentru ratificarea Acordului de la Paris, încheiat la Paris la 12 decembrie 2015 și semnat de România la New York la 22 aprilie 2016.....	291
Anexa nr. 8. Decretul nr. 765/2017 pentru promulgarea Legii pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal.....	292
Anexa nr. 9. Decretul nr. 675/2017 pentru numirea unui judecător.....	293
Anexa nr. 10. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 72/2016 privind aprobarea Programului-pilot de acordare a unui suport alimentar pentru preșcolarii și elevii din 50 de unități de învățământ preuniversitar de stat.....	294
Anexa nr. 11. Hotărârea de Guvern nr. 782/2023 privind acordarea unor ajutoare de urgență familiilor și persoanelor afectate de tragicul eveniment produs în data de 26 august 2023, în localitatea Crevedia, județul Dâmbovița.....	296
Anexa nr. 12. Directiva 882 din 1 iunie 2016 de modificare a Directivei 2007/59/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește cerințele lingvistice.....	300
Anexa nr. 13. Expunere de motive.....	302
Anexa nr. 14. Cerere de chemare în judecată (schelet).....	306
Scurt îndreptar privind redactarea unui referat.....	307
Dicționar terminologic explicativ.....	311
Dicționar de adagii și expresii juridice latine.....	319
Nicolae Titulescu.....	331